

SKRIBIMO ZA ČISTO OKOLJE

Avtor: Suzana Leskovšek

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM: osnovnošolski izobraževalni program

IME MODULA: narava in okolje

OPREDELITEV CILJNE SKUPINE: učenci osnovne šole

RAVEN ZAHTEVNOSTI-NIVOJSKOST: 1. nivo

VSTOPNI POGOJI-STOPNJA PREDZNAJJA: kako ločujemo odpadke (ni obvezno)

NASLOV UČNE ENOTE (TEME): GOSPODARJENJE Z NARAVNIM OKOLJEM

NASLOVI UČNIH TEM ALI KOMPETENC, KI JIH OBRAVNAVA UČNO GRADIVO:
SKRIBIMO ZA ČISTO OKOLJE

NASLOV ENOTE UČNEGA GRADIVA:

- odpadki v naravi
- gospodarjenje z naravnim okoljem

POVZETEK:

Gradivo je namenjeno spoznavanju pomena naravnega okolja in skrbi do le-tega. S pomočjo delovnega lista iščejo vzroke in posledice skrbi za ohranjanje narave. Možna kombinacija tudi z drugimi aktivnostmi, kot na primer vrste habitatov, reka, odnos do narave, kako se vedemo v naravi.

KLJUČNE BESEDE: odpadki, nevarni odpadki, ločevanje odpadkov.

STANDARD ZNANJA - UČNI IZID (INPUT - OUTPUT):**KOMPETENCE - USMERJEVALNI CILJI**

- spoznajo vrednote slovenske pokrajine; razvijajo spoštljiv odnos do slovenske narave;
- spoznajo nujnost smotrne rabe naravnih dobrin in s tem povezanega varovanja naravnega okolja za prihodnje generacije;
- ozaveščajo se o pomembnosti njenega varovanja in ohranjanja;
- spoznajo lepote in geografsko pestrost Slovenije v okviru terenskega dela.

OPISNI KRITERIJI / UČNI IZZIDI / ZNANJA

SPECIFIČNA ZNANJA		VEDENJE	METAKOGNITIVNA
Vsebinska Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • znajo naštetih vsaj tri nevarnosti in povzročitelje nevarnosti v okolju; • prepoznajo vsaj tri nevarnosti in povzročitelje nevarnosti v okolju; • znajo naštetih nekaj snovi, ki so v naravi še posebno nevarne; • naštejejo tipe košev za smeti za ločevanje odpadkov; • poznajo in razumejo koristi čiste narave oz. okolja; • vedo, kaj se v naravi sme in česa se ne sme početi; • znajo ločevati odpadke; • razumejo prednosti ločevanja odpadkov. 	Proceduralna Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • poslušajo in sprejemajo učiteljevo razlago; • sodelujejo pri razpravi; • izpolnjujejo delovni list; • razumejo, zakaj je potrebno varovati naravni habitat; • pridobivajo spretnosti pri ravnanju z odpadki; • se odgovorno vedejo v naravi; • svoje vedenje prenesejo na sovrstnike in tudi starejše; • razumejo, da je potrebno naravo varovati tudi za prihodnje generacije; • pridobijo spretnost ločevanja odpadkov; • krepijo pozitiven in zdrav odnos do narave. 	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • se pravilno izražajo v komunikaciji z učiteljem; • razvijajo sposobnosti komuniciranja v parih in manjši skupini; • odgovorno ravnajo z različnimi odpadki; • razvijajo odgovoren odnos do narave; • odgovorno ravnajo z naravnim habitatom; • spoštujejo in varujejo habitat živih bitij. 	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> • razvijajo veščine dela v parih ali manjši skupini; • povezujejo znanja iz biologije, geografije, etike, varovanja okolja.

B) AKTIVNOSTI	V šolskem učnem procesu / št. ur	V delovnem učnem procesu / št. ur
Vodene učne aktivnosti	<p>Učitelj:</p> <p>Pred terenskim delom lahko učenci skupaj z učiteljem naredijo plakate na temo kaj je prepovedano oz. škodljivo početje v naravi. To je lahko v obliki risanja znakov za prepoved-kaj se v naravi ne sme početi (prižiganje odprtega ognja, metanje neorganskih odpadkov, glasno poslušanje glasbe, izzivanje travniških oz. gozdnih živali ipd.). Plakati naj bodo razobešeni na vidnem mestu. Učitelj lahko pripravi teden, ki ga lahko poimenuje Teden varovanja narave in s tem spodbuja učence h kreativnosti in izražanju mišljenja. Tudi primeri slabih praks naj ne ostanejo skriti. Pred terenom pa da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učencem jasna navodila za delo na terenu; • razloži potek dela; • pojasni svoja pričakovanja, kriterije in cilje; • učence seznaniti s tematiko terenskega dela; če je možno naj učenci pred terenskim delom pobrskaajo po literaturi ali po internetnih virih kar je že zapisano o ločevanju odpadkov in varovanju narave (lahko tudi pri pouku); • ob morebitnem delu v skupinah, učence predhodno razdeli v skupine in določi naloge; • napove možnost preverjanja znanja terenskega dela naslednjo učno uro. <p>1 do 2 šolski uri</p>	<p>Učitelj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učence vodi in jih usmerja pri delu; • jasno daje navodila; • nadzoruje učence pri sami izvedbi naloge; • sproti razlaga in analizira dogajanje; • pomaga pri reševanju nalog; • učence spodbuja k lastnemu mišljenju in h kreativnosti. <p>1 do 2 šolski uri</p>
Individualne učne aktivnosti	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozorno poslušajo učiteljeva navodila; • povedo svoja pričakovanja in 	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v skupinah ali posamezno izvajajo zahtevane naloge; • dosledno upoštevajo učiteljeva

	želje pri delu na terenu; • sami poiščejo dodatno literaturo za delo na terenu (brskanje po internetu in drugi literaturi na temo ločevanja odpadkov, varovanje narave). 1 do 2 šolski uri (lahko tudi organiziran teden)	navodila; • samostojno rešujejo delovne liste; • aktivno sodelujejo pri delu in razpravi. 1 do 2 šolski uri
Merila, postopki in kriteriji vrednotenja in ocenjevanja znanja	Formativna oblika	Sumativna oblika
	• delovne liste je potrebno reševati sproti; • pomembno je razvijati svoje lastno mišljenje o varovanju narave ter ločevanju odpadkov-iskati vzroke in posledice nekega dejanja; • sodelovanje v aktivni razpravi na dano temo se ocenjuje sprotno.	• za uspešno zaključeno terensko delo se prizna prisotnost na terenu, aktivno sodelovanje, izpolnjen in pravočasno oddan delovni list in kratko poročilo.
Oblike vzgojno-izobraževalnega dela	Terensko delo, reševanje delovnih listov, delo v skupinah, individualno delo, aktivna razprava.	
Metodično didaktična priporočila	Preden učence odpeljemo v naravo jih je potrebno opozoriti na pravila vedenja v drugem okolju. Pri delu jih spodbujamo, še posebno k samostojnosti in razvijanju ter oblikovanju lastnega mišljenja. Potrebno je predhodno pripraviti delovne liste. Učenci naj se predhodno pripravijo na terensko delo (brskanje po literaturi na temo ločevanja odpadkov in varovanja okolja).	
Kreditne točke	/	Trajanje: 1 do 2 uri
Pogoji za vključitev in dokončanje modula	/	
STOPNJA ZAHTEVNE SAMOSTOJNOSTI UČENCA		
• <u>voden</u>	• <u>samostojen</u>	• samoiniciativen - inovativen

PROBLEMSKA NALOGA/UPORABNA NALOGA: Skrbimo za čisto okolje

A) Praktični del:

Delovni list je namenjen poznavanju tematike skrbi za čisto okolje in varovanje narave tudi za prihodnje generacije. Varovanje okolja in trajnostni razvoj sta danes izredno pomembna in skoraj že neizogibna procesa, ki bi se ju morali zavedati pravzaprav vsi in tudi aktivno sodelovati pri tem. Učenec ob pomoči delovnega lista krepi zavest o čistem okolju in skuša zapisano uporabiti v realni situaciji. Njihovo samostojno delo jih spodbuja tako h kreativnosti kot tudi iskanju rešitev za obstoječe stanje v naravi. Povezujejo teorijo s prakso, iščejo primere dobrih in slabih praks varovanja okolja in pri tem skušajo dosledno upoštevati pravila dobrega ter primerne vedenja v naravi. Le če bodo dobro poznali težave varovanja našega planeta bodo lahko svoje znanje aplicirali v prakso in tako pripomogli k čistejšemu okolju in posledično naredili korak bliže k trajnostnemu razvoju, h kateremu težimo, s tem pa tudi svoje znanje prenašali na prihodnje rodove.

B) Teoretični del:

TRAJNOSTNI RAZVOJ IN VAROVANJE OKOLJA:

Trajnostni razvoj (TR) je izredno težko definirati. Definicij TR je kar nekaj, najbolj preprosta in najbolj nazorna pa je definicija Svetovne Komisije za Okolje in Razvoj (Burtlandska komisija), ki pravi da je TR pomeni » **zadovoljiti trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrozili zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij**«. (Our Common Future, Oxford University Press 1987, stran 43).

(<http://www.umanotera.org/index.php?node=5>)

LOČEVANJE ODPADKOV:

Ločeno zbiranje odpadkov je okolju prijazno:

- Z ločenim zbiranjem zagotovimo, da koristni odpadki končajo v predelovalni industriji in ne na odlagališču;
- Industriji vračamo surovine za proizvodnjo novih izdelkov;
- Varujemo dragoceni odlagališčni prostor, samo pomislite, kam z vsemi odpadki, ki nastajajo dnevno v gospodinjstvih;
- Ohranjamo naravne vire;
- Varujemo naravo.

PREVIDNO Z NEVARNIMI ODPADKI

Zdravil, čistil, kozmetike, barv, lakov, lepil, škropiv, odpadnega jedilnega in motornega olja, baterij in akumulatorjev **nikakor ne smemo** odlagati v običajne zabojnike skupaj z ostalimi odpadki.

Nevarne odpadke odložimo ločeno - odpeljemo jih v zbirni center oz. jih odložimo v času akcije zbiranja nevarnih odpadkov iz gospodinjstev. Nepravilno odloženi odpadki škodujejo našemu zdravju in našemu okolju.

(http://www.orz.si/si/index.php?option=com_content&task=view&id=228&Itemid=6)

MEDPREDMETNO POVEZOVANJE:

Likovna vzgoja:

Učenci še pred terenskim delom naredijo plakate na temo varovanja narave in pravilnega vedenja v naravi. Naredijo lahko tudi razstavo (na šolskem hodniku ali v učilnici) na to temo.

Biologija:

Pomen onesnaževanja narave za prihodnje rodove in za druga živa bitja.

PRIPOROČENA LITERATURA:

A) ZA UČITELJA:

- Hrvatin Kralj, D., Strgar, J., Vrščaj, D., Udir, V. (1999): Opazujem, raziskujem, razmišljam: učbenik za spoznavanje okolja v 1. razredu. DZS. Ljubljana.
- Tarman, K. (1964): Človek in narava. Mladinska knjiga. Ljubljana.
- Kotar, A., Vukmirovič, M. (1996): Zopet v šoli. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Ljubljana.
- Dabsch, J. (1991): Spoznavanje narave in družbe za 2. razred osnovne šole : delovni učbenik. DZS. Ljubljana.
- Antić, M., Bajd, B., Ferbar, J., Krnel D., Pečar, M. (2000): Okolje in jaz 2: spoznavanje okolja za 2. razred devetletne osnovne šole. Učbenik. Modrijan. Ljubljana.

B) ZA UČENCA:

- Hrvatin Kralj, D., Strgar, J., Vrščaj, D., Udir, V. (1999): Opazujem, raziskujem, razmišljam: učbenik za spoznavanje okolja v 1. razredu. DZS. Ljubljana.
- Kotar, A., Vukmirovič, M. (1996): Zopet v šoli. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Ljubljana.
- Antić, M., Bajd, B., Ferbar, J., Krnel D., Pečar, M. (2000): Okolje in jaz 2: spoznavanje okolja za 2. razred devetletne osnovne šole. Učbenik. Modrijan. Ljubljana.
- Dabsch, J. (1991): Spoznavanje narave in družbe za 2. razred osnovne šole : delovni učbenik. DZS. Ljubljana.

DRUGI VIRI:

http://www.svlr.gov.si/si/delovna_podrocja/svet_za_trajnostni_razvoj/ (9. 9. 2009)

<http://www.umanotera.org/index.php?node=5> (8. 9. 2009)

<http://www.slopak.si/odpadki.htm> (24. 8. 2009)

http://www.prodnik.si/images/editor_pic/locevanje_250108.pdf (24. 8. 2009)

<http://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4200804908.pdf> (5. 9. 2009)

http://www.piki.si/risanke/varovanje_okolja.htm (9. 9. 2009)

<http://www.cpi.si/varovanje-okolja.aspx> (31. 8. 2009)

<http://www.itr.si/> (22. 8. 2009)

PROBLEMSKA NALOGA: SKRBIMO ZA ČISTO OKOLJE (delovni list)

Delovni list:

1. Sediš na travniku. Pogledj okoli sebe in na kratko zapiši, kaj vse vidiš ali slišiš.

2. Ali vidiš kaj, kar tam nima kaj početi? Je mogoče kakšna stvar zmotila tvoj pogled?

3. Sedaj pogledj v svoj nahrbtnik. S sabo imaš prav gotovo stvari, ki nikakor ne sodijo v naravo. Kako rečemo tem stvarem, ki ne sodijo v naravo ali pa ji celo škodijo?

4. Premisli in zapiši, katere druge stvari prav tako ne sodijo v naravo. Si mogoče že kdaj na sprehodu po gozdu ali pa travniku naletel na njih?

5. Kdo pa največkrat pravzaprav povzroča škodo v naravi s temi stvarmi, ki ne sodijo v naravo?

6. Ali se ti zdi takšno vedenje primerno? Kaj bi naredil, če bi videl ležati neprimerne stvari sredi travnika ali gozda?

7. Kam odlagamo te neprimerne stvari?

8. Ali bi znal naštet nekaj stvari, ki so v naravi še posebno škodljive? Izberi si eno in napiši, zakaj je v naravi še posebno škodljiva.

9. Kako lahko sam pripomoreš k čistejši naravi?

10. Ali meniš, da je dobro ločevati odpadke? Zakaj?

11. Ali se ti zdi pomembno, da skrbimo za naravo? Zakaj?

Nekaj ponujenih rešitev:

1. metulji, različne rastline, ptičje petje...
2. plastična vrečka, pločevinka.../nič posebnega
3. odpadki/smeti
4. avto, glasna glasba, drugi gospodinjski odpadki...
5. največkrat človek
6. pobrem in vržem smeti v koš, organiziram čistilno akcijo...
7. v primeren koš za smeti, na smetišče
8. stari avtomobili (akumulator), stari štedilniki, plastične vrečke...izpusti v reko, pogini rib...
9. uporabljam koše za smeti, ločujem odpadke, uporabljam papirnate vrečke ali vrečke iz blaga namesto plastičnih, pijem vodo iz pipe namesto iz plastenk...
10. da ne končajo na odlagališču, ampak se jih poskuša povrniti v nadaljnjo uporabo, odlagališča so manj obremenjena in tako dalj časa nudijo prostor odpadkom...
11. zaradi prihodnjih rodov, za zaščito travniškega življenja, za zaščito vodnega življenja...